

UTJECAJ EUROPSKOG ELEKTRONIČKOG FORMATA (ESEF) NA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Grgić, Matej

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:688831>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-15**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Sveučilišni prijediplomski studij Poslovna informatika

Matej Grgić

**UTJECAJ EUROPSKOG ELEKTRONIČKOG FORMATA
(ESEF) NA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

Završni rad

Osijek, 2023.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Sveučilišni prijediplomski studij Poslovna informatika

Matej Grgić

**UTJECAJ EUROPSKOG ELEKTRONIČKOG FORMATA
(ESEF) NA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

Završni rad

Kolegij: Računovodstvo

JMBAG: 0010232831

e-mail: mrgic2@efos.hr

Mentor: izv. prof. dr. sc. Blaženka Hadrović Zekić

Osijek, 2023.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics and Business in Osijek
University Undergraduate Study Business informatics

Matej Grgić

**INFLUENCE OF THE EUROPEAN SINGLE ELECTRONIC
FORMAT (ESEF) ON FINANCIAL REPORTING IN
REPUBLIC OF CROATIA**

Final paper

Osijek, 2023.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, NN 119/2022).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice:

Matej Grgić

JMBAG:

0010232831

OIB:

72812124124

e-mail za kontakt:

matej.grgic122@gmail.com

Naziv studija:

Sveučilišni prijediplomski studij (smjer Poslovna informatika)

Naslov rada: Utjecaj europskog elektroničkog formata (ESEF) na financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj

Mentor/mentorica rada: izv. prof. dr. sc. Blaženka Hadrović Zekić

U Osijeku, 07-09-2023 godine

Potpis

Matej Grgić

Utjecaj europskog elektroničkog formata (ESEF) na financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj

Sažetak

Suvremeno digitalno doba stavlja sve veći naglasak na automatizaciju poslovnih procesa, što uključuje i procese financijskog izvještavanja. Dostupnost sveobuhvatnijih informacija o poduzeću korisnicima omogućuje bolje formulirane poslovne odluke, posebno kada se radi o investiranju u specifične tvrtke ili njihovom financiranju. Kako bi poduzeća prikazala cjelovitu sliku poslovanja razvijen je integrirani krug izvještavanja koji se bazira na XBRL (en. eXtensible Business Reporting Language) tehnologiji, koja je postala ključna komponenta suvremenog poslovnog izvještavanja. XBRL je otvoreni međunarodni standard za digitalno izvještavanje poslovnih i financijskih podataka koji omogućava jednostavnije, točnije i brže dijeljenje informacija između različitih platformi i softvera. Zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti prilagodbe, XBRL je postao izbor za ESEF (en. European Single Electronic Format) koji je novi format financijskih izvještaja koji je uveden u Europskoj uniji kako bi se standardiziralo izvještavanje o financijskim informacijama u elektroničkom obliku. Ovaj format predstavlja veliku promjenu u načinu financijskog izvještavanja, a primjena ESEF-a je obvezna za sa trgovačka društva koje su obveznici javnog izvještavanja u EU-u. S obzirom na to da su hrvatske tvrtke dio zajedničkog europskog tržišta, one su također obvezne primijeniti ESEF. Iako se mogu pojaviti izazovi pri implementaciji, ESEF je dokazao svoju vrijednost kao koristan alat za unaprjeđenje financijskog izvješćivanja u suvremenom poslovnom okruženju.

Ključne riječi: ESEF, XBRL, ESMA integrirani krug izvještavanja, financijsko izvještavanje

Impact of the European Electronic Format (ESEF) on financial reporting in the Republic of Croatia

ABSTRACT

In the modern digital age, there is an increasing emphasis on the automation of business processes, including those related to financial reporting. The availability of more comprehensive company information to users enables them to make better-informed business decisions, particularly when it comes to investing in specific companies or providing financing. To present a holistic view of their operations, companies have developed an integrated reporting framework based on XBRL (eXtensible Business Reporting Language) technology, which has become a critical component of contemporary business reporting. XBRL is an open international standard for digitally reporting business and financial data, facilitating simpler, more accurate, and faster information sharing across various platforms and software. Due to its flexibility and adaptability, XBRL has been chosen as the foundation for ESEF (European Single Electronic Format), a new financial reporting format introduced within the European Union to standardize the electronic reporting of financial information. This format represents a significant shift in the approach to financial reporting, and the adoption of ESEF is mandatory for publicly traded companies in the EU. Given that Croatian firms are part of the common European market, they are also obligated to implement ESEF. Despite potential challenges in implementation, ESEF has demonstrated its value as a valuable tool for improving financial reporting in the contemporary business environment.

Key words: ESEF, XBRL, ESMA, integrated reporting framework, financial reporting

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. EUROPSKO NADZORNO TIJELO ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE (ESMA)	3
2.1. Direktive Europske Unije	4
2.2. Utjecaj IASB na integrirani format izvještavanja.....	6
3. INTEGRIRANI OKVIR IZVJEŠTAVANJA	9
3.1. XBRL sustav	10
3.1.1. Arhitektura XBRL sustava	13
3.2. XBRL taksonomije	15
4. IMPLEMENTACIJA ESEF-A U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	17
4.1. Tehnički aspekti implementacije ESEF-a u Hrvatskoj	18
4.2. Izazovi i prepreke implementacije ESEF-a u Hrvatskoj.....	21
5. LITERATURA	24

1. UVOD

U današnjem digitalnom dobu, sve više se teži automatizaciji poslovnih procesa, uključujući i financijsko izvještavanje. Europski elektronički format (ESEF) je novi format financijskih izvještaja koji je uveden u Europskoj uniji kako bi se standardiziralo izvještavanje o financijskim informacijama u elektroničkom obliku. Ovaj format predstavlja veliku promjenu u načinu financijskog izvještavanja, a primjena ESEF-a je obvezna za trgovačka društva koje su obveznici javnog izvještavanja u EU-u. S obzirom na to da su hrvatske tvrtke dio zajedničkog europskog tržišta, one su također obvezne primijeniti ESEF.

Nekolicina znanstvenih radova su dala svoje mišljenje o ESEF formatu u vlastitoj državi. Jedan od takvih radova je rad autora (Rea, Valentinetti). Rad za svoja postavljena istraživačka pitanja i istraživačke hipoteze donosi slijedeće zaključke. Prvo, prema autorima, čvrsta usklađenost između taksonomije i postupaka izvješćivanja može potaknut široku upotrebu XBRL standarda. Računovodstveni odjeli tvrtki mogu lakše označiti podatke ako imaju skup oznaka koje su jasno definirane. Nadalje, postoje koristi od označenih podataka. Kada se mnoge kompanije oslanjaju da dobro određenu standardnu taksonomiju, dobije se pouzdan skup informacija. Upotrebom istog jezika za klasifikaciju podataka, svaka tvrtka u financijskom sektoru se može osloniti na istu i time minimizira moguće probleme s usporedivošću podataka. Uspješno usklađivanje sa spomenutom taksonomijom može uvjeriti tvrtku da koristi XBRL ne samo za vanjsko financijsko izvještavanje nego i za unutarnje i za nefinancijsko izvještavanje. Usvajanje XBRLa temeljeno na jedinstvenoj lokalnoj standardnoj taksonomiji bi bilo potencijalno rješenje prema mogućem ušivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

Priprema financijskih izvještaja, objavljivanje, razmjena, potrošnja i analiza uvijek su bili ciljevi dizajna i temeljna značajka XBRL-a. XBRL taksonomija nalikuje strukturi stabla na nekoliko načina, odnosno to je reprezentativan pogled na način na koji financijski izvještaj može izgledati. Nasuprot tome, „u šumi ne postoje dva jednaka stabla, kao što ne postoje dvije jednake pahulje snijega“. Organizacija koja stvara izvješće, može modificirati XBRL taksonomiju tako da digitalna verzija bude identična replika starijeg tiskanog izvješća. Ponuđeni predložak može se mijenjati na više načina kako bi se zadovoljili određeni izbori izvješćivanja koje je napravila upravo ta organizacija. Financijski izvještaji su fleksibilni, ali po svojoj prirodi su neusporedivi. Svaka organizacija izrađuje svoje objave na način koji je po njihovom mišljenju daje pošten i istinit prikaz njezine financijski situacija. Usporedba financijskih izvješća u papirnatom obliku je izazovan zadatak, ali XBRL ga olakšava. XBRL ne može biti „svemoguć“ u slučajevima kada su

tvrtke dale informacije koje se mogu usporediti na nekoliko različitih načina. Neka regulatorna tijela potpuno izbjegavaju ovo pitanje nalažući tvrtkama davanje samo određenih podataka koji su u skladu s taksonomijama suzdržavajući se od promicanja proširenja. Drugi dolaze do sličnog zaključka, a to je da povećanje usporedivosti podnošenja obeshrabruje proširenja. Neki dopuštaju proširenja samo u ograničenim okolnostima. Esencijalno je posvetiti pažnju na rastuće tržište sofisticirane analitike koja raste oko XBRL-a kako bi se pozabavili pitanjem usporedivosti i omogućili procvat proširenja.

Stoga, cilj ovog završnog rada je analizirati utjecaj ESEF-a na financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj te istražiti prednosti i izazove koje ESEF donosi za hrvatske tvrtke, te prikazati važnost primjene ESEF-a u financijskom izvještavanju i njegov potencijalni doprinos transparentnosti, učinkovitosti i usporedivosti financijskih izvještaja u Republici Hrvatskoj.

2. EUROPSKO NADZORNO TIJELO ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE (ESMA)

Europska agencija za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) (en: European Securities and Markets Authority) jedna je od triju europskih nadzornih tijela (ESA-e), koje osnažuju koordinaciju između nacionalnih regulatora financijskih tržišta i osigurava dosljednosu primjenu financijskog zakonodavstva Europske unije (EU) u državama članicama EU-a. Prema službenim dokumentima EU, ESMA je osnovana 2011. godine sa sjedištem u Parizu s ciljem jačanja zaštite investitora i unapređenja stabilnosti financijskih tržišta u EU. (Europska unija, 2021).

ESMA ima ključnu ulogu u razvoju jedinstvenog pravilnika za europska financijska tržišta. To uključuje izgradnju sustava za nadzor koji osigurava konzistentnu provedbu pravila i pojačava koordinaciju između financijskih regulatora (ESMA, 2021). Ova institucija ima ovlasti izravno nadzire europska tržišta kapitala i dioničkih društava koja su javno kotirana na tim tržištima, uključujući kreditne rejting agencije i fondove kojima upravljaju treće strane kao i ovlasti izdavanja smjernica i preporuka o primjeni prava EU-a (ESMA, 2021).

U nastojanju postizanja svojih ciljeva, ESMA surađuje s brojnim drugim regulatornim tijelima na europskoj i međunarodnoj razini. To uključuje Europsku središnju banku (ECB), Europsku bankovnu federaciju (EBF), Europska agencija za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA), Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (IASB) kao i nacionalne nadzorne organe država članica.

ESMA razvija i regulatorne tehničke standarde (RTS), koji su integralni dio zakonodavnog okvira EU za regulaciju financijskih tržišta. RTS su detaljni standardi koji se koriste za implementaciju široko definiranih pravila i regulacija na razini EU. Oni osiguravaju konzistentnu provedbu tih pravila kroz različite jurisdikcije (European Commission, 2021).

ESMA, kroz svoj Odbor za regulaciju i nadzor, razvija RTS i predlaže ih Europskoj komisiji. Primjerice, u kontekstu regulative za tržišta financijskih instrumenata u EU (MiFID II i MiFIR), ESMA je razvila seriju RTS-a koji pokrivaju širok spektar područja, uključujući transparentnost tržišta, zaštitu investitora, redovito izvještavanje i postupke za trgovanje (ESMA, 2020).

Stoga ESMA kroz svoj rad ima ključni utjecaj na oblik i funkcioniranje financijskih tržišta unutar EU. Zajedno s drugim regulatornim tijelima, ESMA promiče transparentnost, jednostavnost i pravednost na tržištima za zaštitu potrošača financijskih proizvoda, te prati financijske aktivnosti i analizira potrošačke trendove. Pod određenim strogim uvjetima, može privremeno zabraniti ili ograničiti financijske aktivnosti koje predstavljaju prijetnju stabilnosti tržišta.

2.1. Direktive Europske Unije

Glavni dokumenti koji se vežu za Europsku agenciju za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) su Uredba (EU) br. [1095/2010](#) Europskog parlamenta i Vijeća, donešena 24. studenog 2010. godine i njome se ESMA osniva, Direktiva 2014/65/EU donesena 15. svibnja 2014., Direktiva 2014/51/EU donesena 16. travnja 2014. godine.

Uredba (EU) br. 1095/2010

Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010., kojom se osniva Europska agencija za vrijednosne papire i tržišta (ESMA), ključan je zakonodavni tekst koji definira osnovu, ulogu, funkcije i ovlasti ESMA-e. U njemu se navodi glavni cilj ESMA-e, kako je navedeno u ovoj uredbi, je poboljšati zaštitu investitora i promicati stabilne i djelotvorne financijske tržište u Europskoj uniji (Članak 1). Uredba precizno navodi zadatke koje ESMA treba obavljati. To uključuje: izradu nacrtu tehničkih standarda, izdavanje smjernica i preporuka, pružanje mišljenja Europskoj komisiji i vršenje nadzora nad određenim entitetima kao što su kreditne agencije (Članci 8, 16, 17, 21). U uredbi se navodi kako ESMA ima ključnu ulogu u postizanju konvergencije nadzora (Članak 29) – cilj je osigurati dosljednu primjenu europskih propisa na nacionalnoj razini. Također ima ovlasti intervencije u hitnim situacijama (Članak 18) te mogućnost vođenja istraga i izricanja sankcija (Članak 60 i 61).

U uredbi se također osigurava da ESMA može slobodno komunicirati s javnosti, osiguravajući transparentnost u svojim aktivnostima, što je ključno za stvaranje povjerenja u europska financijska tržišta (Članak 34).

Sve ove odredbe čine ovu Uredbu ne samo bitnom za ESMA, već i za cjelokupno europsko financijsko tržište. Uredba postavlja temelje za učinkovito, transparentno i dosljedno financijsko reguliranje i nadzor na razini cijele EU.

Uredba 2014/65/EU

Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014., poznatija kao MiFID II, donosi značajne promjene u regulativu financijskih tržišta Europske unije, a samim time i u rad Europske agencije za vrijednosne papire i tržišta (ESMA). MiFID II predstavlja nastavak regulative iz prve MiFID direktive (2004/39/EZ), s ciljem pružanja veće transparentnosti, poboljšanja zaštite investitora i jačanja integriteta financijskih tržišta (Europska komisija, 2014).

Jedan od ključnih elemenata MiFID II je proširenje dometa regulative na nove vrste financijskih instrumenata i proizvoda. Uključuje dodatna financijska tržišta, kao što su organizirani trgovački objekti (OTF), što omogućava bolju kontrolu i regulaciju tržišta (EUR-Lex, 2014). Za ESMA, MiFID II donosi veću odgovornost, jer agencija igra ključnu ulogu u provedbi nove regulative. ESMA je izradila brojne regulatorne i implementacijske tehničke standarde kako bi pomogla u primjeni MiFID II pravila (ESMA, 2021). Na razini EU, MiFID II donosi veću transparentnost u trgovanje, zahtijeva izvještavanje o transakcijama s financijskim instrumentima, i uvodi strože kontrole nad automatiziranim trgovanjem, uključujući algoritamsko trgovanje. Ove promjene doprinose jačanju povjerenja investitora i unaprjeđenju stabilnosti tržišta (Europska komisija, 2014).

Direktivna 2014/51/EU

Direktiva 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća, poznata kao Omnibus II Direktiva, donesena je 16. travnja 2014. godine. Ova Direktiva dodatno pojačava ESMA-inu ulogu u održavanju stabilnosti i učinkovitosti financijskih tržišta, štiteći interese EU i njenih građana. Omnibus II Direktiva dopunjuje postojeće zakone EU o financijskom nadzoru, uključujući Solventnost II i Direktivu o osiguranju života (2002/83/EC). Cilj je osigurati dosljednost s novim europskim nadzornim strukturama, a posebno ESMA-om (Europska komisija, 2014).

S obzirom na ovu Direktivu, ESMA dobiva širi opseg odgovornosti i ovlasti. Primjerice, Direktiva poboljšava ESMA-ine ovlasti za uspostavu zajedničkih nadzornih standarda, usklađivanje prakse nadzora, kao i mogućnosti za provedbu izravnog nadzora (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje, 2021). Nadalje, Omnibus II Direktiva pruža ESMA-i ključne alate za koordinaciju nacionalnih regulatornih tijela, posebno u hitnim situacijama ili kada se otkrije ozbiljno kršenje EU prava (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje, 2014). Neke od alata koje ova Direktiva omogućuje ESMA-i uključuju:

1. Izrada nacrtu regulatornih tehničkih standarda: ESMA je ovlaštena razviti nacрте regulatornih tehničkih standarda koje Europska komisija može usvojiti. Ti standardi osiguravaju da se propisi EU jednako primjenjuju u svim zemljama članicama (EUR-Lex, 2014).
2. Izdavanje smjernica i preporuka: ESMA može izdati smjernice i preporuke kako bi osigurala dosljednu primjenu EU prava. Nacionalna tijela nadzora dužna su obavijestiti ESMA-u hoće li se pridržavati tih smjernica i preporuka (EUR-Lex, 2014).

Ovlaštenja u hitnim situacijama: U slučaju hitnih situacija, ESMA može donijeti odluku kojom se zahtijeva od nadzornih tijela da preduzmu potrebne korake za obranu interesa Unije i njenih građana (EUR-Lex, 2014).

2.2. Utjecaj IASB na integrirani format izvještavanja

Ubrzanjem globalizacije dolazi do novih i naprednih tehnologija, načina komunikacije i načina poslovanja. To ubrzanje je samo pojačano dolaskom interneta i njegove dostupnosti široj javnosti, to ubrzanje donosi i nove prilike za poduzeća koja su razvila nove načine poslovanja te samim time pojavila se i potreba za novim regulacijama i standardima. Samim rastom dolazi do ne reguliranih načina izvještavanja koji nisu bili pouzdani, transparentni i teško usporedivi s obzirom na to da nisu postojali standardizirani načini izvještavanja. Kako bi se osigurali standardizirani, transparentni i usporedive financijske informacije na globalnoj razini, osniva se Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (en. IASB – International Accounting Standards Board).

Povijest Odbora za međunarodne računovodstvene standarde seže još prije njegova ostutka 2001. godine, osnivanjem Međunarodnog udruženja računovođa (en. IFAC – International Federation of Accountants) 1973. godine započinje promicanje uloge standardizacije međunarodnih računovodstvenih standarda, te iste godine osniva se i Komitet za međunarodne računovodstvene standarde (en. IASC - International Accounting Standards Committee) kao neovisno tijelo unutar IFAC-a s ciljem razvoja međunarodnih računovodstvenih standarda. Jačanjem potrebe za većom neovisnosti i globalne prihvaćenosti međunarodnih računovodstvenih standarda osniva se Odbor za međunarodne računovodstvene standarde 2001. godine sa sjedištem u Londonu, kao nasljednik Komitet za međunarodne računovodstvene standarde (en. IASC - International Accounting Standards Committee). Djeluje kao nezavisna organizacija s misijom razvijanja i promicanja globalno prihvaćenih standarda financijskog izvještavanja. Osnivač Odbora za međunarodne računovodstvene standarde je bila Međunarodna udruga računovođa (en. IFAC – International Federation of Accountants) s ciljem osiguranja standardiziranih, transparentnih i usporedivih financijskih informacija na globalnoj razini te ostaje nadzirati Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

Prije osnivanja IASB-a, države su koristile svoje vlastite nacionalne računovodstvene standarde, što je otežavalo međunarodno uspoređivanje financijskih izvješća, te kako bi se ispunila

misija IASB-a, pružiti visokokvalitetne, transparentne i usporedive informacije o financijskim izvještavanju koje pomažu sudionicima na tržištu kapitala na globalnoj razini donositi informirane ekonomske odluke. Stoga, osnovna svrha osnivanja IASB-a bila je razviti i promovirati jedinstvene, globalno prihvaćene standarde financijskog izvještavanja. Da bi se to postiglo, IASB razvija, u suradnji s nacionalnim donositeljima standarda, međunarodne standarde financijskog izvještavanja (IFRS) i promiče njihovu globalnu prihvaćenost i primjenu.

Kroz svoje radove, IASB ima izravan utjecaj na oblikovanje globalne financijske arhitekture. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (IFRS) sada se koriste u više od 140 zemalja širom svijeta, uključujući Europsku uniju i mnoge azijske zemlje. Ovi standardi osiguravaju transparentnost, odgovornost i učinkovitost na globalnim financijskim tržištima.

U kontekstu integriranog izvještavanja, IASB također igra važnu ulogu. Iako je sam koncept integriranog izvještavanja započeo s Međunarodnim vijećem za integrirano izvještavanje (IIRC), IASB je igrao ključnu ulogu u razvoju standarda koji omogućuju implementaciju ovog koncepta.

Integrirano izvještavanje ima za cilj pružiti holistički prikaz poslovanja organizacije, uključujući njene financijske i nefinancijske aspekte. To se postiže kombinacijom tradicionalnih financijskih izvješća s informacijama o društvenim, okolišnim i drugim nefinancijskim aspektima poslovanja. U ovom kontekstu, standardi koje je razvio IASB pružaju temelj za financijske aspekte integriranog izvještavanja.

S obzirom na rastuću važnost održivosti i korporativne društvene odgovornosti u suvremenom poslovanju, integrirano izvještavanje postaje sve važnije za organizacije širom svijeta. U ovom procesu, IASB ima ključnu ulogu u postavljanju financijskih standarda koji omogućuju ovaj tip izvještavanja.

Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (IASB) i Međunarodni odbor za standarde održivosti (ISSB) 2022. godine iznose planove za buduće korištenje okvira za izvještavanje i principa integriranog razmišljanja. Ističu da okvir integriranog izvještavanja potiče visokokvalitetno korporativno izvještavanje i povezanost između financijskih izvještaja i financijskih izvješća povezanih s održivosti. Stoga snažno potiču nastavak korištenja okvira i principa koji ga podupiru.

Zajednička izjava objašnjava da će okvir i principi postati dio materijala Zaklade IFRS, a IASB i ISSB preuzet će odgovornost za njihovu buduću upotrebu i razvoj. Predsjednici i potpredsjednici IASB-a i ISSB-a preuzimaju obvezu da će odbori surađivati kako bi se dogovorili o načinu

izgradnje i integracije okvira u njihove projekte i zahtjeve za postavljanje standarda. IASB i ISSB koristit će principe i koncepte iz okvira u svom radu na postavljanju standarda. Predsjednici IASB-a i ISSB-a također se obvezuju na dugoročnu ulogu za korporativni okvir izvještavanja, koji uključuje principe i koncepte iz trenutnog okvira. Takav okvir omogućava povezano, holističko i kohezivno korporativno izvještavanje.

Okvir za integrirano izvješćivanje prvotno je objavio Međunarodni savjet za integrirano izvješćivanje (IIRC) (ranije Međunarodni odbor za integrirano izvješćivanje). IIRC je osnovan u kolovozu 2010. godine s ciljem stvaranja globalno prihvaćenog okvira za proces koji rezultira komunikacijama organizacije o stvaranju vrijednosti tijekom vremena.

U lipnju 2021. godine, IIRC se spojio s Odborom za standarde računovodstva održivosti (SASB) kako bi se formirala Zaklada za izvješćivanje o vrijednosti (VRF). Cilj spajanja bio je pružiti ulagačima i korporacijama sveobuhvatni korporativni izvještajni okvir koji obuhvaća cijeli spektar pokretača vrijednosti poduzeća i standarde za unapređenje globalnih performansi održivosti. Kao takav, Okvir je preuzet od strane VRF-a kao jedan od ključnih resursa i sada će biti održavan pod njegovim okriljem.

Nakon konzultacijskog procesa, IIRC u prosincu 2013. godine objavljuje prvu verziju svog 'Međunarodnog okvira za integrirano izvješćivanje'. U veljači 2020. godine, IIRC je pokrenuo proces revizije i identificirao tri ključne teme revizije:

- a) razmatranja poslovnog modela
- b) odgovornost za integrirano izvješće
- c) utvrđivanje puta naprijed

Treća tema nije bila izravno povezana s revizijom, već se fokusirala na budućnost korporativnog izvješćivanja, uključujući prošireno jamstvo i ulogu tehnologije, i bila je namijenjena oblikovanju dugoročnije strategije IIRC-a. U siječnju 2021. godine, IIRC je objavio revizije Okvira koje su se fokusirale na pojednostavljenje zahtijevane izjave o odgovornosti za integrirano izvješće, poboljšan uvid u kvalitetu i integritet temeljnog procesa izvješćivanja, jasniju razliku između rezultata i ishoda, te veći naglasak na uravnoteženo izvješćivanje o ishodima i scenarijima očuvanja i erozije vrijednosti.

3. INTEGRIRANI OKVIR IZVJEŠTAVANJA

Kontinuiranim razvojem, današnjica je ubrzano mijenja. Tako se i mijenja društvena svijest o važnosti zaštite okoliša, ljudskih prava i mogućih novih primjena tehnologije. Trend ubrzanog razvoja najviše je izražen u informatičkoj industriji, ubrzanim razvojem informatičke tehnologije pokazuje se važnost za integriranog okvira izvještavanja.

Integrirani okvir izvještavanja (en. Integrated Reporting Framework - IRF) predstavlja revolucionarni pristup korporativnom izvještavanju koji se fokusira na predstavljanje sveobuhvatne slike o performansama i vrijednosti tvrtke. Ovaj pristup nije samo koncentriran na financijske pokazatelje, nego uključuje i druge aspekte poslovanja kao što su socijalni, ekološki i upravljački faktori. Kroz iznošenje dodatnih nefinancijskih informacija, poslovno izvještavanje se poboljšava u smislu kvalitete i transparentnosti tvrtki. To omogućuje korisnicima da steknu veće povjerenje u poslovne operacije i buduće izgleda ovih poduzeća.

Dostupnost sveobuhvatnijih informacija o poduzeću korisnicima omogućuje bolje formulisane poslovne odluke, posebno kada se radi o investiranju u specifične tvrtke ili njihovom financiranju. Zainteresirane strane traže informacije koje im omogućuju shvaćanje poslovne strategije, prilike i rizike, modela organizacije, te upravljačkog sustava poduzeća. S razumijevanjem ovih aspekata, ključnim dionicima se pruža pomoć pri ocjenjivanju sposobnosti poduzeća za stvaranje održive vrijednosti.

Kako bi pokazali holističku sliku poslovanja razvijen je IRF koji je baziran na XBRL (eXtensible Business Reporting Language) tehnologiji, koja je postala ključna komponenta suvremenog poslovnog izvještavanja. XBRL je otvoreni međunarodni standard za digitalno izvještavanje poslovnih i financijskih podataka koji omogućava jednostavnije, točnije i brže dijeljenje informacija između različitih platformi i softvera. Zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti prilagodbe, XBRL je postao izbor za ESEF (European Single Electronic Format), obvezni digitalni format izvještavanja koji je uveden od strane Europske unije.

U svijetu koji se neprestano mijenja i u kojem informacije postaju sve važnije, IRF nudi novi način na koji tvrtke mogu komunicirati svoju vrijednost. Uz financijske pokazatelje, IRF omogućava tvrtkama da prikažu kako stvaraju vrijednost na dugoročnoj osnovi, što uključuje njihove strategije, poslovni model, upravljanje rizicima, korporativnu kulturu itd. .

Osim toga što podržava transparentnost i odgovornost IRF pokazuje i izgradnju povjerenja između tvrtki i njihovih ključnih dioničara, zaposlenika, klijenata i šire javnosti. Kroz integrirano

izvještavanje, tvrtke mogu bolje komunicirati svoj doprinos društvu i okolišu, te kao rezultat unaprjeđenja transparentnosti o svojem utjecaju na šire društvo i okoliš stvara se održivija poslovna praksa, što je sve važnije za suvremene investitore i dionike. .

Implementacija integriranog okvira izvještavanja i XBRL zahtijeva promjene u načinu na koji tvrtke prikupljaju, analiziraju i prikazuju svoje podatke. Ovo može biti izazovno, ali uz pravu podršku i alate, tvrtke mogu pretvoriti ovaj izazov u priliku za poboljšanje svojih izvještajnih procesa i povećanje transparentnosti.

3.1. XBRL sustav

U eri u kojoj informacije vladaju, ne može se podcijeniti potreba za točnim, dosljednim i lako dostupnim financijskim podacima. Kako se poduzeća protežu diljem svijeta, a investitori zahtijevaju uvide u što kraćem vremenu, tradicionalni način financijskog izvješćivanja pokazali su se nezgrapnim, te podložnim greškama i nedostatkom međusobne usklađenosti. Tu se pojavljuje XBRL kao rješenje problema, koji podjednako omogućuje poduzećima, regulatorima, analitičarima i ostalim dionicima uvid u financijske informacije kako bi se na što jednostavniji način one analizirale i usporedile, neovisno o lokaciji ili individualnog način izvješćivanja. XBRL (*eXtensible Business Reporting Language*) je globalni, otvoreni standard koji je razvijen s ciljem revolucioniziranja načina na koji se financijski podaci prikupljaju, obrađuju i razmjenjuju među organizacijama i regulatornim tijelima. Ovaj sustav omogućuje standardiziranu i preciznu razmjenu financijskih informacija putem internetskog okruženja. XBRL je, u osnovi, jezik koji pomaže poslovnim subjektima da učinkovito i učinkovito premoste trenutačni jaz između poslovnih sustava prelazeći ove umjetne granice.

Sama povijest XBRL-a počinje s XML-om (*Extensible Markup Language*) od kojeg proizlazi. Prva ideja o kreiranju takvog sustava došla je 1998. godine kada je Charles Hoffman osmislio sustav korištenja XML-a kako bi se financijski izvještaji i rasporedi revizije mogli prikazati. Inicijalni prototip je financiran od strane Američkog instituta ovlaštenih javnih računovođa (AICPA) i Knight, Vale & Gregory. AICPA je financirao poslovni plan te nekoliko kasnijih prototipa nazvanih XFRML (*Extensible Financial Reporting Markup Language*) te započeo s osnivanjem konzorcija XBRL International, čak i prije prvog sastanka, vodstvo AICPA-a je odlučilo proširiti opseg poslovnog izvještavanja, što je trebalo uključivati financijsko izvještavanje umjesto da se samo ograniči samo na financijsko izvještavanje. Nakon prvog konzorcija koji se odvio 1999. godine XFRML će se preimenovati u XBRL, te je XBRL 1.0 pušten u uporabu u

srpnju 2000. godine. Također je tada objavljena i prva taksonomija : Financijsko izvješćivanje prema američkim računovodstvenim načelima za trgovačka i industrijska poduzeća. Unaprjeđenjem XML tehnologije i povratnim informacijama koje su dobili potakle su konzorcij da krenu na put stvaranja sustava kojeg je moguće više proširiti od XBRL 1.0, što je rezultiralo kreiranjem XBRL 2.0 u prosincu 2001. godine. Opsežnim testiranjem, uključujući stvaranje dodatnih taksonomija za financijsko izvještavanje otkrile su pojedine slabosti u toj verziji sustava. Te slabosti su se riješile u prosincu 2003. godine kada je pušten XBRL 2.1 . XBRL 2.1 je bio znatno nadmoćniji u odnosu na prijašnju verziju jer je imao skup za usklađenost, što je pomoglo da sustav zaista bude međusobno interoperabilan. Danas, XBRL 2.1 funkcionira, stabilan je i može se učinkovito koristiti u zatvorenom sustavu, ali još važnije, i u otvorenom sustavu, posebno kada se koristi zajedno s FRTA-om i FRIS-om.

Suvremeni poslovni svijet zahtijeva brze i informirane odluke, i kao takav poslovni svijet je imao potrebu za kreiranjem sustava poput XBRL-a, koji proizlazi iz potrebe za efikasnijim, transparentnijim i dosljednijim načinom izvješćivanja o financijskim informacijama. Tradicionalni pristupi izvješćivanju, kao što su papirnate tablice ili PDF dokumenti, često su skloni ljudskim greškama u interpretaciji i obradi podataka. XBRL omogućava strukturirano označavanje financijskih informacija pomoću standardiziranih oznaka i terminologije, što olakšava automatsku analizu, usporedbu i pretraživanje podataka. Njegova ključna karakteristika je identifikacijska oznaka za svaku stavku podataka. Te oznake se često uspoređuju s barkodom koji se sada nalazi na svim proizvodima. Označavanje podataka pruža dodatne informacije koje čine stavku mnogo smislenijom.

Recimo, na primjer, da želite sastaviti troškove istraživanja i razvoja (R&D) za 100 vodećih europskih tvrtki. Možete krenuti na dva načina: pisati svakom tajniku tvrtke za primjerak njihovog godišnjeg izvještaja; ili pronaći web stranicu svake tvrtke, pristupiti njezinim online izvještajima i računima te pretraživati kako biste pronašli relevantne brojke. Sakupljanje tih podataka trajalo bi trajalo satima, možda čak i danima. Zamislite koliko bi lakše bilo kada biste jednostavno mogli pristupiti posebno dizajniranom pregledniku za financijsko izvještavanje i reći mu da "pronađe troškove R&D" za te tvrtke: i onda automatski umetne podatke u proračunsku tablicu. Trenutne, relevantne i točne informacije gotovo na jedan klik.

Isto tako unutar XBRL-a, brojčana vrijednost ne predstavlja samo broj, kao što je primjerice 45.500. Umjesto toga, ta brojčana oznaka označava projektirani iznos planirane prodaje od 589.00 eura, koji se veže specifično za sektor Republike Hrvatske unutar odjela posvećenog

potrošačkim proizvodima, te točno locirano u prvom kvartalu 2023. godine. Drugim riječima, opisni elementi poput valute, vremenskog razdoblja, izvještajne jedinice i statusa (tj. planirano naspram stvarnog) postaju sastavni dio same stavke. Dakle, s XBRL-om nema zabune između američkog dolara i eura. Duplicirani nazivi za istu izvještajnu jedinicu - recimo, Ljudski resursi i Osoblje - ne pojavljuju se u vašim izvještajima. Godina fiskalnog završetka 31. prosinca 2023. godine se ne naziva FG2023 na jednom mjestu i FG2024 na drugom mjestu. I rezultati već izviješteni uvijek su prikazani kao stvarni, nikada kao prognoze.

Kao u primjeru iznad, XBRL smanjuje administrativne troškove i vrijeme potrebno za prikupljanje i obradu podataka, jer omogućava automatiziranu obradu i analizu financijskih informacija. Klasični oblici izvješćivanja često su skloni ljudskim greškama i otežavaju automatiziranu analizu podataka. XBRL, kao jezik označavanja, omogućava podacima da budu strukturirani i povezani s precizno definiranim oznakama, čime se olakšava njihova jednoznačna identifikacija i interpretacija. Ovo je od iznimnog značaja za regulatorne agencije, investitore, analitičare i druge dionike koji se oslanjaju na precizne i ažurirane financijske podatke za donošenje informiranih odluka.

Menadžeri na svim razinama poslovanja trebaju pravodobne, kompletne i točne informacije koje su relevantne za obavljanje njihovih zadataka. Obilna količina ljudskog kapitala koja se troši na ručno integriranje ovih informacija, obično pomoću specifičnih rješenja (npr. unos podataka u tablice), jasno pokazuje tu potrebu. Prije sveprisutne povezanosti interneta, integriranje ovih različitih sustava, putem ljudskog kapitala i specifičnih rješenja, kao što su tablice, bilo je jedino stvarno rješenje za taj problem za većinu poslovanja. Zahvaljujući internetu i tehnologijama poput XBRL-a, svaka organizacija sada ima na raspolaganju bolje, efikasnije i efektivnije metode za rješavanje ovih problema.

Nije da poslovni sustavi nisu bili međusobno povezani prije: Određeni poslovni sustavi koji su se morali povezati, (npr. sustavi za izdavanje karata aviokompanija su povezani, omogućavajući vam da rezervirate letove s jednog mjesta na drugo, čak i ako putujete različitim aviokompanijama za različite dijelove vašeg putovanja).

U svjetlu tih razloga, XBRL sustav je postao neophodan alat u modernom poslovnom i regulatornom okruženju, poboljšavajući kvalitetu i dostupnost financijskih informacija te doprinoseći većoj transparentnosti, točnosti i efikasnosti u procesima izvješćivanja i analize.

Arhitektura XBRL sustava

XBRL je jezik za izražavanje koncepata, kako bi se razumio s tehničke strane potrebno je razumjeti XML od kojeg XBRL proizlazi. XML možemo gledati kao sintaksu, odnosno skup tehničkih pravila koji reguliraju odgovarajući raspored simbola i riječi, XBRL pruža dodatnu poslovnu semantiku koju XML sam po sebi ne pruža. Pomoću XBRL standarda, ova semantika može biti komunicirana i korištena od strane drugih i time na učinkovit način prenijeti poslovno značenje.

Od samog prvog slova akronima XBRL (eXtensible Business Reporting Language) možemo vidjeti značenje cijelog sustava. *eXtensible* označava da je sami sustav "proširiv", odnosno da ima sposobnost prilagodbe svoje taksonomije. Tvorci XBRL taksonomija odlučuju koje koncepte žele uključiti u svojoj taksonomiji. Nije riječ o standardizaciji podataka (drugim riječima, nalaženje jednog okvira za sve). Moglo bi se reći da XBRL ne definira koncepte, već to njegovi korisnici čine. Time on omogućuje korisnicima da naprave vlastiti "izvještaj", ovaj dokument u XBRL-u se naziva *instancom*. XBRL instanca sadrži četiri glavna dijela:

- 1) **Vrijednosti:** predstavljaju tekst i brojeve u izvještaju. Obično dolaze iz neke vrste poslovnog sustava, kao što je npr. sustav za upravljanje resursima poduzeća (ERP).
- 2) **Kontekst:** objašnjava važne informacije o vrijednostima. Potrebno je razumjeti na koji se subjekt odnosi vrijednost, kojem razdoblju vrijednosti pripadaju te jesu li te vrijednosti stvarne, točne itd.
- 3) **Koncepti:** Pod konceptima podrazumijevamo tehničke reprezentacije poslovnih pojmova.
- 4) **Rječnik:** Koncepti koji su izraženi unutar rječnika. U XBRL-u se ti riječnici nazivaju taksonomijama, no sami rječnik ne mora nužno definirati koncept, već ih ili definira ili upućuje na definiciju ili na neki način pruža objašnjenje. Ovdje je važno to da je rječnik sjedišnje mjesto gdje se koncepti upućuju na informacije koje definiraju taj koncept. Rječnik pruža preciznu definiciju o značenju svakog pojma (semantika), uključujući referencije i primjere.

Unutar XBRL-ove instance, vrijednosti ili informacije koja se izražavaju nazivaju se *tags* odnosno oznake. Te oznake su nazivi pojmova koji su definirani u rječniku, koji se naziva XBRL taksonomija. Svaka vrijednost posjeduje vlastitu oznaku, a ona povezuje pojam s njegovom definicijom i svim ostalim informacijama sadržanim unutar rječnika. XBRL taksonomija

predstavlja zbirku oznaka, te je temeljna funkcija tih oznaka je dodavanje strukture koje omogućava računalima razumijevanje dijelova XBRL instance i XBRL taksonomije

Slika 1. Primjer oznaka unutar XBRL instance

```
1: <ifrs:Netoprihod
2:   contextRef="Razdoblje-2023"
3:   unitRef="EU-Euros"
4:   decimals="INF">150000
5: </ifrs:Netoprihod>
```

Izvor: autor izradio prema: Porezna uprava Republike Hrvatske

U primjeru na slici 3.1. 150000 izražava vrijednost pripadajuću konceptu *ifrs:Netoprihod*. Ostale oznake pomažu objasniti kontekst informacije.

Slika 2. Primjer specifikacija termina unutar XBRL-a

```
1: <xs:element
2:   name='NetoPrihodIliGubitak'
3:   type='xbrli:NovcaniTipElementa'
4:   substitutionGroup='xbrli:predmet'
5:   xbrli:periodType='razdoblje'
6:   xbrli:balance='kredit' />
```

Izvor: autor izradio prema: Porezna uprava Republike Hrvatske

U primjeru iznad kod specificira termin kao oznaku unutar XBRL terminologije, koje se koristi unutar XBRL instance kako bi se izrazila vrijednost. Termin neto prihod specificira se u rječniku kao element *NetoPrihodIliGubitak*. Definicije specificiranih pojmova proizlaze iz računovodstvenih pravila, propisa, zakona, međunarodnih standarda, drugih pisanih specifikacija ili iz tijela koje uspostavljaju pravila (vlade, regulatorno tijelo, tvrtka ili slično) koje žele razmjenjivati informacije na ovaj način.

3.2. XBRL taksonomije

U svojoj srži, XBRL nije samo tehnologija već sveobuhvatan okvir koji se sastoji od više elemenata, od kojih je XBRL taksonomija okosnica. Ona služi kao sofisticirani jezik odnosno kao jedan svojevrsan semantički putokaz koji prevodi financijske koncepte u standardizirane, strojno čitljive kodove. Možemo ga zamisliti kao lingvistički most koji omogućuje da se financijski izvještaji objave odnosno izraze u dosljednom digitalnom formatu, transformirajući nestrukturirane podatke u strukturirani upotrebljivo oblik.

Prava snaga XBRL-a leži u njegovoj sposobnosti da olakša usporedbu, agregaciju i analizu financijskih podataka bez napora. Prethodno su financijski analitičari i regulatori trošili neumjerene količine vremena i resursa na usklađivanje i uspoređivanje podataka iz mnogobrojnih izvora. Uz XBRL, ovaj labirint složenih podataka je pojednostavljen, omogućujući brzo točno i precizno donošenje odluka.

XBRL taksonomija je opisni i klasifikacijski sustav za sadržaj financijskih izvještaja i drugih dokumenata poslovnog izvještavanja. Radi se o rječniku pojmova. Taksonomije stvaraju stručnjaci iz određenih domena, industrijske grupe te pojedine tvrtke.

Taksonomije opisuju metapodatke poslovnih informacija koje se razmjenjuju. U slučaju financijskog izvještavanja, taksonomije sadrže financijske i nefinancijske koncepte koji se moraju prikazati na licima financijskih izvještaja ili otkriti u pojašnjavajućim otkrivenjima.

IFRS-GP taksonomija predstavlja početnu točku, odnosno osnovnu taksonomiju. Individualne jurisdikcije koje koriste IFRS vjerojatno će stvarati proširene taksonomije koje nadopunjuju ili možda čak mijenjaju koje se financijski podaci moraju prikazati i/ili otkriti unutar određene nadležnosti. Mogu se stvoriti dodatne proširene taksonomije, primjerice kako bi se zadovoljile jedinstvene potrebe izvještajnog subjekta. Primjerice, Europska agencija za vrijednosne papire i tržišta (European Securities and Markets Authority - ESMA) koristi taksonomiju nazvanu "Europski jedinstveni elektronički format" (ESEF) XBRL taksonomija. Ova taksonomija je posebno razvijena za potrebe financijskog izvještavanja tvrtki koje su obuhvaćene ESEF regulativom.

ESMA se oslanja na osnovne globalne standarde XBRL-a kako bi izradila svoju ESEF taksonomiju, posebno na XBRL taksonomiju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (IFRS). IFRS Foundation, organizacija koja razvija Međunarodne standarde financijskog

izvještavanja, pruža temelj za definiranje financijskih konceptualnih okvira koji se koriste u XBRL taksonomijama.

Taksonomije se stvaraju tako da računala mogu razumjeti informacije u taksonomijama. Taksonomije su meta-podaci koji se koriste u financijskom izvještavanju, odnosno "podaci o podacima koji se koriste u financijskom izvještavanju". Primjerice, pojam "Gotovina i gotovinski ekvivalenti" mogao bi biti pojam definiran u taksonomiji.

XBRL koristi značajke XML sheme i XLink-a kako bi definirao taksonomije za XBRL. XBRL je mogao stvoriti vlastitu funkcionalnost XML sheme i XLink-a, no umjesto toga je iskoristio sve što su ti standardi već nudili kako bi izbjegao ponovno izmišljanje već globalno prihvaćenih rješenja.

XBRL dodaje XML shemi nekoliko stvari koje XBRL treba, a koje XML shema ne pruža. Koristi značajke XML-a i XML sheme kako bi to postigao. XBRL također koristi značajke XLink-a kako bi proširio meta-podatke koji se pružaju o elementima XML sheme, koji su koncepti XBRL-a.

XBRL je organiziran slično kao što je poznato u računalnoj tehnologiji kao "star schema" (zvjezdana shema). Koncepti u XML shemi su središte, a linkbase-ovi su čvorovi koji izlaze iz središta. Iz središta se može projicirati neograničeni broj projekcija. To nudi iznimnu razinu proširivosti, ali na propisan način.

Iako XBRL taksonomije mogu izgledati komplicirano ljudima, zapravo se mogu čitati, ali rijetko kada će ljudi čitati taksonomije. Taksonomije su namijenjene za čitanje od strane XBRL procesora koji se specijaliziraju za čitanje, korištenje i povezivanje taksonomija s primjercima dokumenata.

4. IMPLEMENTACIJA ESEF XBRL-A U REPUBLICI HRVATSKOJ

Implementacija ESEF XBRL-a za financijsko izvještavanja zahtijeva pridržavanje određenih normi i procesa. Tijelo nadležno za postavljanje tehničkih specifikacija i taksonomije XBRL-a u RH je HANFA (Hrvatska Agencija za Nadzor Financijskih usluga). HANFA provodi regulaciju i kontrolu uređenih javnih tržišta i burzi, investicijskih društava i entiteta koji izdaju vrijednosti papire, brokera i investicijskih savjetnika, društva za osiguranje, zastupnika i posrednika u osiguranju, društva za upravljanje investicijskim i mirovinskim fondovima i mnogih drugih. HANFA je pravna osoba sa određenim ovlastim u okviru svojeg djelovanja propisanim Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga i drugim zakonima, a direktno odgovara Hrvatskom saboru. Prema Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2018/815, donesene 17. prosinca 2018., koja se odnosi na dopunu Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća []; u osnovi donosi način kako regulirati tehničke standarde za specifikaciju jedinstvenog elektroničkog formata za financijsko izvještavanja. Uredba nalaže da izdavatelji čiji su vrijednosti papiri definirani na uređenim tržištima moraju javno objaviti svoje godišnje financijsko izvješće (GFI). U svrhu preglednosti bez potrebe za tehničkom dokumentacijom, uredba potiče korištenje XHTML formata (engl. Extensible Hypertext Markup Language). Uredba daje preporuke o primjeni Inline XBRL kako bi se financijsko izvješće bilo strojno čitljivo. Nalaže se minimalna segmentiranost opisnih XBRL oznaka u cilju osiguranja transparentnosti, dostupnosti, analize i usporedivosti financijskog izvješća. U primjeni se naglašava esencijalnost XBRL taksonomije koja omogućava označavanje podataka na studiozan način. Postavljeni su i krajnji datumi primjene navedenih zahtjeva kako bi izdavatelji na vrijeme mogli koristiti propisanu tehnologiju, iako su ti zahtjevi odgođeni zbog pandemija korona virusa. Krajnji rezultat odredbe jest osiguranje, kako je već navedeno, osiguranje transparentnosti, dostupnosti i usporedivosti financijskog izvješća korištenjem suvremenih tehnoloških formata i standarda. Članci uredbe kažu slijedeće:

1. Članak propisuje da se ovom uredbom propisuje elektronički format za izvještavanje godišnjim financijskim izvješćima prema Direktivi 2004/109/EZ
2. Članak definira glavnu taksonomiju kao skup elemenata koji uključuje veze za prikaz, izračun, definicije i oznake, te definira proširenu taksonomiju koja je kombinirani skup glavnih elemenata taksonomije i veza koje kompanija stvara, jamči dimenzijsku valjanost u odnosu na XBRL

3. Članak definira da izdavatelj svoje GFI sastavlja u XHTML formatu
4. Članak obvezuje kompanije sastavljati svoje GFI u XHTML formatu
5. Članak nalaže da ukoliko izvješća sadrže objedinjene financijske izvještaje prema MSFI, kompanija ih mora opisno označiti koristeći XBRL te da izdavatelj financijskog izvješća iz treće zemlje označava samo združene izvještaje sastavljene prema MSFI standardima
6. Članak određuje da kompanija iz države članice EU može označiti dijelovi svojeg GFI uz XBRL i specifičnu taksonomiju za navedene dijelove i označava potrebu za poštovanjem opisnih oznaka u FI u XHTML formatu prema Inline XBRL specifikaciji
7. Članak propisuje da datoteke taksonomije za XBRL mogu biti objavljene od strane ESMA, temeljeći se na glavnoj taksonomiji i ispunjavajući određene kriterije
8. Članak nalaže da odredba skupa na snagu od 1. siječnja 2020., potpisane je od tadašnjeg predsjednika Jean-Claude Junckera.

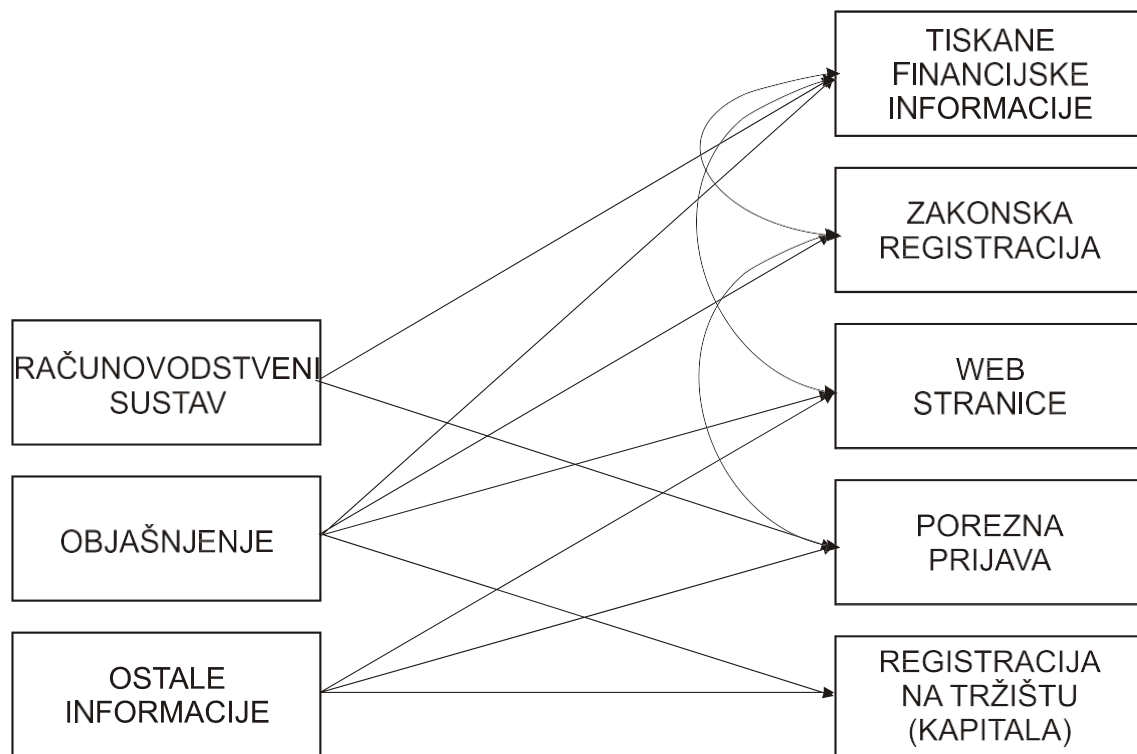
4.1. Tehnički aspekti implementacije ESEF-a u Hrvatskoj

Tehnički aspekti implementacije se mogu prokomentirati na temelju sheme PDV obrasca. Opis elemenata sheme su vidljivi u privitku 1, a XML shema u privitku 2. XML dokument predstavlja implementaciju XBRL za elektroničko raportiranje PDV-a prema ESEF-u. Dokument se sastoji od meta podataka (privitak 3.) koji sadrže informacije u naslovu, autoru, datumu, formatu i drugim značajkama. U zaglavlju se nalaze podaci o razdoblju porezne prijave, podaci i poreznom obavezaniku (naziv, OIB, adresa). Tijelo sadrži financijski podatke. Svaka stavka ima vlastitu poreznu vrijednost i pojedinost. Svi podaci su organizirani i svaki element ima vrijednost. Implementacija omogućava točnu i strukturiranu implementaciju ESEF standarda u XBRL formatu.

Sve veći broj korporacija širom svijeta objavljuje svoja financijska izvješća putem interneta. Iako je singularan pristup pojedinačnim financijskim informacijama izrazito jednostavan, sinkronizirani pristup i usporedba podataka za više različitih tvrtki je izazov je skoro pa neizvedivo bez manualnog pristupa. Proces ručnog prenošenja financijskih informacija nosi određen rizik od ljudske pogreške. Krajem 1990-tih godina, Američki institut ovlaštenih javnih računovođa, podržao je razvoj XFRML (eng. eXtensible Financial Reporting Mark-up Language), koji je nastaj pod utjecajem XML, koji je jezični standard za opis strukturiranih podataka, nezavisan je o platformi (Linux, Windows, MacOS). Nakon nekog vremena, XFRML je promijenjen u XBRL zbog obuhvata velike količine informacija. XBRL je koncipiran kao besplatni strukturirani jezik

za komunikaciju između poslovnih i finansijskih podataka na globalnoj razini, pojednostavljuje pripremu, analizu i razmjenu poslovnih informacija. Sam razvoj XBRL-a nadzire XBRL Project Committee, koji je zapravo logistički lanac finansijskog izvještavanja. XBRL smanjuje troškove jer je učinkovit, pouzdan i precizan izvor informacija. Kreatorima finansijskih izvještaja olakšava samo izradu jer ne moraju više ručno izrađivati izvješća za svakog klijenta (slika 4.1.), a tvrtkama pruža mogućnost pouzdane analize finansijskih izvještaja putem samodostatne razmjene podataka unutar računalne aplikacije.

Slika 3. Tok izvještavanja bez XBRL-a

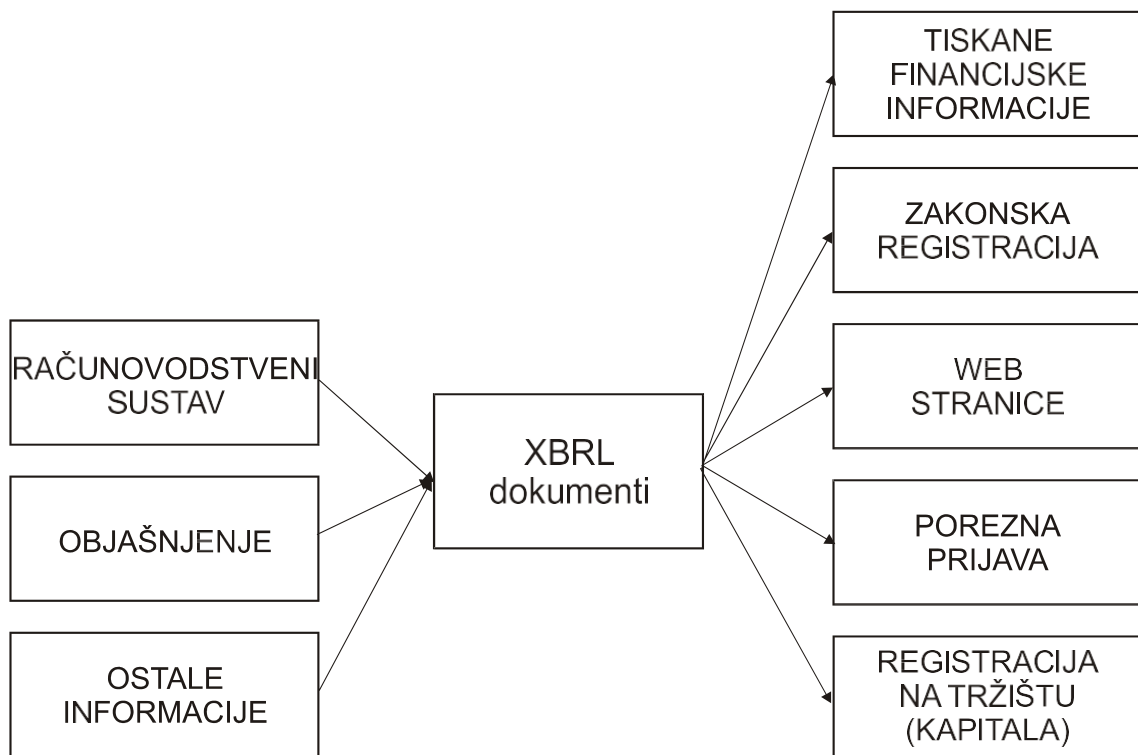
Izvor: Hoffman, Charles, Strand, Carolyn, XBRL Essentials: A Nontechnical Introduction to eXtensible Business Reporting Language (XBRL), the Digital Language of Business Reporting, AICPA, 2001

Za razliku od izvještavanja bez XBRL-a, kreatori finansijskih izvještaja i njihovi korisnici mogu razmjenjivati podatke putem XBRL-a bez obzira na korištenu tehnologiju, što rezultira istaknutim povećanje produktivnosti na globalnim finansijskim tržištima. Ovaj aspekt predstavlja revolucionarno dostignuće jer omogućava dijeljenje, korištenje, uspoređivanje i analizu na novi način. XBRL je namijenjen:

1. tvrtkama za unutarnje i vanjsko finansijsko izvještavanje
2. regulatorima poslovanja, koji uključuju centralne banke, finansijske agencije i vlade i njihove porezne odjele

3. izvještavanju o zaduženosti, prijavama za kredite kao i procjenama kreditnog rizika
4. razmjenu podataka unutar dijelova poslovnog subjekta ili institucija
5. donosiocima računovodstvenih standarda
6. svim ostalima koji financijske i statističke podatke čuvaju, razmjenjuju i analiziraju

Slika 4. Tok izvještavanja s XBRL-om

Izvor: Hoffman, Charles, Strand, Carolyn, XBRL Essentials: A Nontechnical Introduction to eXtensible Business Reporting Language (XBRL), the Digital Language of Business Reporting, AICPA, 2001

XBRL omogućava prilagodbu podataka prema potrebi sastavljača ili korisnika, bez obzira na oblika. Svrha XBRL-a je da ne ažurira postojeće računovodstvene standarde, ne utječe na račune unutar računovodstvenog sustava, niti zahtjeva promjene u računovodstvenoj politici. Također, ne traži da korporacija mijenja dodatne informacije pri objavama izvještaja (slika 4.2.). XBRL omogućava trivijalan pristup i upotrebu informacija za različite vrste izvještaja koji uključuju računovodstvene politike i bilješke uz financijska izvješća. (Hadrović, Blaženka (2005)).

4.2. Izazovi i prepreke implementacije ESEF-a u Hrvatskoj

Uvođenje Jedinственog europskog formata izvještavanja (ESEF) u Republici Hrvatskoj predstavlja značajan korak prema standardizaciji financijskog izvještavanja unutar Europske unije. Samo uvođenje je bilo započeto s poteškoćama, prvotna implementacija ESEF-a bila je planirana za 2020. godinu, no zbog pandemije Covid-19 Hanfa, kao nadzorno tijelo za nadzor financijskog izvještaja izdavatelja odgađa nadzorne mjere čija je obavezna primjena planirana bila za 2021. godinu. Te godine izdavači su mogli birati u kojem će formatu izdati svoje godišnje izvještaje bilo to u PDF formatu zajedno s XLS formatom ili u ESEF formatu. Hanfina odluka o odgodi temelji se na dogovoru Europskog parlamenta i Vijeća de će zemljama članicama pružiti mogućnost odgode u trajanju jedne godine. Kako bi se što brže provela odredba, tvrtke su imale opciju izraditi svoje izvještaje na softveru koji razivo netko drugi, na vlastitom softveru ili su pak mogli ugovoriti uslugu da netko to radi za njih.

Samo usklađivanje sa smjernicama ESMA-e predstavlja prepreku. Kako bi se uspostavila što učinkovitija promjena sustava, ESMA izdaje smjernice upućene svim nadležnim tijelima ili sudionicima financijskog tržišta i izdaje svoje preporuke. Prilagodba prelaska na ESEF format za financijske izvještaje uglavnom je olakšana putem usklađivanja sa regulativama Europske unije, posebno Direktivom 2013/34/EU o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvještajima poduzeća. Ova direktiva, zajedno s Uredbom (EU) 2019/815, određuje zahtjeve za izradu i objavu financijskih izvještaja u ESEF formatu. Usvajanjem ovih direktiva i uredbi, Hrvatska se obvezala implementirati ESEF format za financijske izvještaje poduzeća koje su obvezne podnositi takve izvještaje u elektroničkom obliku, što omogućuje da su financijski izvještaji lako čitljivi, da ih je lako analizirati, te da se podaci lakše uspoređuju između različitih poduzeća. Osim toga Hanfa pruža smjernice i podršku za uspješnu tranziciju na ESEF format koja podrazumjeva obuku, tehničku podršku i informacije o najboljim praksama za pripremu financijskih izvještaja u ESEF formatu. Hanfa u svojim preporukama navodi sintaksu oznaka XBRL-a koristeći Inline XBRL. Isto tako u svojoj preporuci Hanfa objašnjava značenje taksonomije u kontekstu ESEF-a i XBRL-a te ostavlja poveznicu na kojoj korisnici financijskih izvještaja mogu pregledati najnoviju verziju taksonomije ESEF-a.

5. Zaključak

U današnjici gdje je tehnološki napredak svakodnevnica javlja se potreba za većom automatizacijom procesa, uključujući i financijsko izvještavanje. Ubrzanim napretkom dolazi do ne reguliranih načina izvještavanja koji nisu bili pouzdani, transparentni i teško usporedivi s obzirom na to da nisu postojali standardizirani načini izvještavanja. Kako bi se osigurali standardizirani, transparentni i usporedive financijske informacije na globalnoj razini, osniva se Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (en. IASB – International Accounting Standards Board). Prije osnivanja IASB-a, države su koristile svoje vlastite nacionalne računovodstvene standarde, što je otežavalo međunarodno uspoređivanje financijskih izvješća, stoga, osnovna svrha osnivanja IASB-a bila je razviti i promovirati jedinstvene, globalno prihvaćene standarde financijskog izvještavanja. Da bi se to postiglo, IASB razvija, u suradnji s nacionalnim donositeljima standarda, međunarodne standarde financijskog izvještavanja (IFRS) i promiče njihovu globalnu prihvaćenost i primjenu. Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (IASB) i Međunarodni odbor za standarde održivosti (ISSB) 2022. godine iznose planove za buduće korištenje okvira za izvještavanje i principa integriranog razmišljanja. Ističu da okvir integriranog izvještavanja potiče visokokvalitetno korporativno izvještavanje i povezanost između financijskih izvještaja i financijskih izvješća povezanih s održivosti. Stoga snažno potiču nastavak korištenja okvira i principa koji ga podupiru. Kako bi pokazali holističku sliku poslovanja razvijen je integrirani krug izvještavanja koji je baziran na XBRL (en. eXtensible Business Reporting Language) tehnologiji, koja je postala ključna komponenta suvremenog poslovnog izvještavanja. XBRL je otvoreni međunarodni standard za digitalno izvještavanje poslovnih i financijskih podataka koji omogućava jednostavnije, točnije i brže dijeljenje informacija između različitih platformi i softvera.

Zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti prilagodbe, XBRL je postao izbor za ESEF (European Single Electronic Format), obvezni digitalni format izvještavanja koji je uveden od strane Europske unije. ESEF je predstavljao revolucionarni korak prema standardizaciji i digitalizaciji procesa pripreme i distribucije financijskih informacija. Zaključeno je da je ESEF omogućio priređivačima i regulatorima učinkovitiju i točniju razmjenu financijskih informacija. Osim toga, korisnicima poput investitora i analitičara postalo je lakše pristupiti tim informacijama i analizirati ih. Može se napraviti konkluzivan nalaz da ESEF nije promijenio temeljne računovodstvene standarde. Umjesto toga, omogućio je jednostavan pristup i korištenje informacija za različite vrste financijskih izvješća, uključujući računovodstvena načela i bilješke o financijskim izvješćima. ESEF je moderan alat koji je promijenio način pripreme i razmjene financijskih informacija u

Republici Hrvatskoj. Korištenje donosi broje prednosti za developere, korisnike i regulatorna tijela te doprinosi većoj transparentnosti i pouzdanosti financijskih informacija. Iako se mogu pojaviti izazovi u implementaciji, ESEF se pokazao kao koristan alat za poboljšanje financijskog izvješćivanja u modernom poslovnom okruženju.

6. LITERATURA

1. Bergeron, B. (2003). *Essentials of XBRL : financial reporting in the 21st century*. Hoboken :John Wiley & Sons, Inc;
2. Bonsón, E. Cortijo, V. Escobar, T. (2008) Towards the global adoption of XBRL using International Financial Reporting Standards (IFRS). *International Journal of Accounting Information Systems* [online], 10 (9). Dostupno na : <https://www.sciencedirect.com/journal/international-journal-of-accounting-information-systems> [pristupljeno 7. svibnja 2023.]
3. Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala ESMA (2022). *ESEF Reporting Manual* [online] Dostupno na: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-60254_esef_reporting_manual.pdf [pristupljeno na 6. svibnja 2023.]
4. Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala ESMA (2022). *Electronic Reporting* [online] Dostupno na: <https://www.esma.europa.eu/issuer-disclosure/electronic-reporting> [pristupljeno 5. svibnja 2023.]
5. Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala ESMA (2017). *New rules make EU issuers' annual financial reports machine-readable*. Paris: France. Dostupno na: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma71-99-670_esef_rts_pr.pdf [pristupljeno 6. svibnja 2023.]
6. Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala ESMA (2022). *Final Report Guidelines on certain aspects of the MiFID II suitability requirements*. Paris: France Dostupno na: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma35-43-3172_final_report_on_mifid_ii_guidelines_on_suitability.pdf [pristupljeno 8. svibnja 2023.]
7. FFIEC Federal Financial Institutions Examination Council (2006). *Improved Business Process Through XBRL: A Use Case for Business Reporting* Dostupno na: <http://www.xbrl.org/Business/Regulators/FFIEC-White-Paper-31Jan06.pdf> - 31 January 2006.
8. Hladika, M., i Valenta, I. (2017). 39;Integrirano izvještavanje - nova platforma korporativnog izvještavanja'; *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, (23), str. 166-186. <https://doi.org/10.46458/27121097.2017.23.166>
9. Hadrović, Blaženka (2005) *Utjecaj informacijskih tehnologija na financijsko izvještavanje*, magistarski rad, Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb

10. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2018). Financijske informacije Jedinstveni elektronički format za izvješćivanje (ESEF) [online]. Dostupno na: [https://www.hanfa.hr/trziste-kapitala/transparentnost-izdavatelja/propisane informacije/financijske-informacije/](https://www.hanfa.hr/trziste-kapitala/transparentnost-izdavatelja/propisane-informacije/financijske-informacije/) [pristupljeno 4. svibnja 2023.]
11. Hrvatska revizorska komora (2022). Smjernica 18: Izvješće revizora o usklađenosti godišnjih financijskih izvještaja izdavatelja s ESEF zahtjevima iz članka 462. Zakona o tržištu kapitala. [online] Dostupno na: https://www.revizorska-komora.hr/storage/upload/doc_library/Smjernica_18_ESEF_final_izmjene_UV18122_121838.pdf [pristupljeno 6. svibnja 2023.]
12. Hoffman, C. and Strand, C. (2001) *XBRL Essentials: A Nontechnical Introduction to EXtensible Business Reporting Language (XBRL), the Digital Language of Business Reporting*. American Institute of Certified Public Accountants (AICPA).
13. KPMG International (2004) *Improving regulatory reporting realizing the benefits of XBRL*. USA Hoffman, C. (2006). *Financial reporting using XBRL : IFRS and US GAAP* edition. Redwood City: Ubmatrix.
14. International Financial Reporting Standards IFRS (2023). *IFRS Accounting Taxonomy* [online] Dostupno na: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-taxonomy/#general-resources> [pristupljeno 7 svibnja 2023.]
15. Michele A., Rea Diego Valentinetti: „Adopting XBRL in Italy: Early evidence of fit between Italian GAAP Taxonomy and current reporting practices of non-listed companies“, *The International Journal of Digital Accounting Research* Vol. 11, 2011 pp. 45 – 67, ISSN: 1577-8517

PRIVITAK

Privitak 1. Tablica opisa elemenata XML PDV sheme MF PU

XML element (datoteke 'Primjer4.xml' i 'ObrazacPDVtipovi-v9-0.xsd')	Puni naziv XML elementa (datoteka 'ObrazacPDVtipovi-v9-0.xsd')	Opis podatka koji se unosi	Ispravan primjer podatka za unos
Povrat / Preknjiženje			
Zahtjevi za preknjiženje na buduće obveze (Element <Preknjizjenja> i njemu pripadajući pod-elementi)			
<Preknjizjenja>	Preknjizjenja na buduće obveze	Ovaj element označava Preknjizjenja na buduće obveze ukoliko oni postoji. Element je neobavezan. Element se može navoditi ukoliko u XML datoteci postoji element <Povrat>.	Primjer4.xml u folderu Sheme i primjer/PDV
Element <Stavke> i njemu pripadajući pod-elementi			
<Stavke>	Stavke	Ovaj element označava stavke za Preknjizjenje na buduće obveze ukoliko one postoje. Element je neobavezan za unos. Ukoliko ne postoji element <Preknjizjenja> u XML datoteci obrasca element <Stavke> se ne navodi. Unutar navedenog elementa navode se pod-elementi <Stavka> kojih može biti više ili 1.	Primjer4.xml u folderu Sheme i primjer/PDV
Element <Stavka> i njemu pripadajući pod-elementi			
<Rbr>	Redni broj stavke	U ovaj element popunjava se redni broj stavke od broja 1 nadalje. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<Rbr>1</Rbr>
<VrstaPrihodaSifra>	Šifra vrste prihoda	U ovaj element popunjava se šifra vrste prihoda objavljena u tablici <i>Šifarnik vrsta prihoda i nazivi.xls</i> u folderu Sheme i primjeri/PDV. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<VrstaPrihodaSifra>1651</VrstaPrihodaSifra>
<VrstaPrihodaNaziv>	Naziv vrste prihoda	U ovaj element popunjava se naziv vrste prihoda objavljena u tablici <i>Šifarnik vrsta prihoda i nazivi.xlsx</i> . Ukoliko se uveze neispravan naziv, aplikacija će automatski povući ispravan naziv. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<VrstaPrihodaNaziv>porez na dobit</VrstaPrihodaNaziv>
<OpcinaSifra>	Šifra općine	U ovaj element popunjava se šifra općine objavljena na poveznici: https://www.porezna-uprava.hr/obrazac_joppd/Documents/%C5%A0ifrnar%C5%99nik%20gradova%20%20op%C4%87ina.pdf u duljini 5 znakova. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<OpcinaSifra>01333</OpcinaSifra>
<OpcinaNaziv>	Šifra i naziv općine	U ovaj element popunjava se šifra općine i naziv općine. Ukoliko se uveze neispravan naziv aplikacija će sama povući ispravan naziv. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<OpcinaNaziv>01333 - ZAGREB</OpcinaNaziv>
<Oznakalzvjesca>	Oznaka izvješća JOPPD	U ovaj element popunjava se oznaka izvješća JOPPD. Element je neobavezan. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko nije odabrana JOPPD vrsta prihoda. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<Oznakalzvjesca>22100</Oznakalzvjesca>
<Iznos>	Iznos zahtjeva za preknjiženje na buduće obveze	U ovaj element popunjava se iznos koji se želi preknjižiti na određenu vrstu prihoda. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<Iznos>100.00</Iznos>
<Ukupno>	Ukupni iznos svih zahtjeva za preknjiženje na buduće obveze	U ovaj element popunjava se ukupni iznos koji se želi preknjižiti iz svih vrsta zahtjeva. Element se ne navodi u XML datoteci obrasca ukoliko ne postoji element <Stavka>. Element mora biti u skladu s XML shemom. Element mora biti u skladu s XML shemom.	<Ukupno>100.00</Ukupno>

Izvor: autor izradio prema: Porezna uprava Republike Hrvatske

Privitak 2. XML shema PDV obrasca

```
1: <ObrazacPDV verzijaSheme="10.0" xmlns="http://e-porezna.porezna-
  uprava.hr/sheme/zahtjevi/ObrazacPDV/v10-0">
2:   <Metapodaci xmlns="http://e-porezna.porezna-
  uprava.hr/sheme/Metapodaci/v2-0">
3:     <Naslov dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/title">Prijava poreza
  na dodanu vrijednost</Naslov>
4:     <Autor dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/creator">TESTNI
  KORISNIK1</Autor>
5:     <Datum dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/date">2022-11-
  28T10:25:18</Datum>
6:     <Format
  dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/format">text/xml</Format>
7:     <Jezik dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/language">hr-
  HR</Jezik>
8:     <Identifikator
  dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/identifier">2a0e165c-8194-
  4fab-befa-50e6ac7c9729</Identifikator>
9:     <Uskladjenost
  dc="http://purl.org/dc/terms/conformsTo">ObrazacPDV-v10-
  0</Uskladjenost>
10:    <Tip dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/type">Elektronički
  obrazac</Tip>
11:    <Adresant>Ministarstvo Financija, Porezna uprava,
  Zagreb</Adresant>
12:  </Metapodaci>
13:  <Zaglavlje>
14:    <Razdoblje>
15:      <DatumOd>2022-10-01</DatumOd>
16:      <DatumDo>2022-10-31</DatumDo>
17:    </Razdoblje>
18:    <Obveznik>
19:      <Naziv>Dobra tvrtka d.o.o.</Naziv>
20:      <OIB>000000000001</OIB>
21:      <Adresa>
22:        <Mjesto>Zagreb</Mjesto>
23:        <Ulica>Radnička</Ulica>
24:        <Broj>1</Broj>
25:      </Adresa>
26:    </Obveznik>
27:    <ObracunSastavio>
28:      <Ime>Pero</Ime>
29:      <Prezime>Perić</Prezime>
30:    </ObracunSastavio>
31:    <Ispostava>3314</Ispostava>
32:  </Zaglavlje>
33:  <Tijelo>
34:    <Podatak000>0.00</Podatak000>
35:    ...
36:    <Podatak111>0.00</Podatak111>
37:    <Podatak200>
38:      <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
39:      <Porez>0.00</Porez>
```

```
40:         </Podatak200>
41:     <Podatak201>
42:         <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
43:         <Porez>0.00</Porez>
44:     </Podatak201>
45:     <Podatak202>
46:         <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
47:         <Porez>0.00</Porez>
48:     </Podatak202>
49:     <Podatak203>
50:         <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
51:         <Porez>0.00</Porez>
52:     </Podatak203>
53:     ...
54:     <Podatak311>
55:         <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
56:         <Porez>0.00</Porez>
57:     </Podatak311>
58:     <Podatak312>
59:         <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
60:         <Porez>0.00</Porez>
61:     </Podatak312>
62:     <Podatak313>
63:         <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
64:         <Porez>0.00</Porez>
65:     </Podatak313>
66:     <Podatak314>
67:         <Vrijednost>0.00</Vrijednost>
68:         <Porez>0.00</Porez>
69:     </Podatak314>
70:     ...
71:     <Podatak640>0.00</Podatak640>
72:     <Podatak650>0.00</Podatak650>
73:     <Podatak660>false</Podatak660>
74: </Tijelo>
75: </ObrazacPDV>
```

Izvor: autor izradio prema: Porezna uprava Republike Hrvatske

Privitak 3. Shema meta podatak PDV obrasca

```
1: <?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
2: <xsd:schema xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema" xmlns="http://e-
   porezna.porezna-uprava.hr/sheme/Metapodaci/v2-0"
   targetNamespace="http://e-porezna.porezna-uprava.hr/sheme/Metapodaci/v2-
   0" elementFormDefault="qualified" attributeFormDefault="unqualified"
   version="10.0" id="ObrazacPDVmetapodaci-v10-0" xml:lang="hr-HR">
3:   <xsd:annotation>
4:     <xsd:documentation xml:lang="hr-HR">Definira metapodatke PDV
       obrasca. Bazni tipovi nalaze se u MetapodaciTipovi-v2-0.xsd te se
       po potrebi dograđuju.</xsd:documentation>
5:   </xsd:annotation>
6:   <xsd:include schemaLocation="MetapodaciTipovi-v2-0.xsd"/>
7:   <xsd:complexType name="sPDVmetapodaci">
8:     <xsd:sequence>
9:       <xsd:element name="Naslov" type="sNaslovTemeljni"/>
10:      <xsd:element name="Autor" type="sAutorTemeljni"/>
11:      <xsd:element name="Datum" type="sDatumTemeljni"/>
12:      <xsd:element name="Format" type="sFormatTemeljni"/>
13:      <xsd:element name="Jezik" type="sJezikTemeljni"/>
14:      <xsd:element name="Identifikator"
15:        type="sIdentifikatorTemeljni"/>
16:      <xsd:element name="Uskladjenost" type="sUskladjenost"/>
17:      <xsd:element name="Tip" type="sTipTemeljni"/>
18:      <xsd:element name="Adresant" type="sAdresantTemeljni"/>
19:    </xsd:sequence>
20:  </xsd:complexType>
21:  <xsd:complexType name="sUskladjenost">
22:    <xsd:simpleContent>
23:      <xsd:restriction base="sUskladjenostTemeljni">
24:        <xsd:enumeration value="ObrazacPDV-v10-0"/>
25:      </xsd:restriction>
26:    </xsd:simpleContent>
27:  </xsd:complexType>
28: </xsd:schema>
```

```
25:         </xsd:simpleContent>
26:     </xsd:complexType>
27: <xsd:element name="Metapodaci" type="sPDVmetapodaci"/>
28: </xsd:schema>
```

Izvor: autor izradio prema: Porezna uprava Republike Hrvatske